

Na području Parka prirode Dinara nalazi se najviši vrh Republike Hrvatske – Sinjal (1831 m). Područje Parka od posebnog je interesa za Republiku Hrvatsku zbog očuvanja izvornih prirodnih vrijednosti, bogate georaznolikosti, divljih vrsta flore i faune, endema te cjelokupne raznolikosti prirodnih staništa kao što su: vodena staništa Krčića i Cetine s pritocima, močvarna staništa, stijene i točila, šumska i špiljska staništa.

Hrvatski sabor donio je 5. februara 2021. godine Zakon o proglašenju Parka prirode Dinara čime je zemlja dobila svoj 12. park prirode. Budući da se Dinara prostire kroz Bosnu i Hercegovinu kao i kroz Hrvatsku, ovaj se zakon odnosi samo na južnu stranu planinskog lanca, onu koja se nalazi u Hrvatskoj. Zaštićeni su predjeli masiva Dinara, Troglav i Kamešnica, zatim izvor i gornji tok rijeke Cetine te krška polja (Hrvatačko, Paško i Vrličko) uz Cetinu.

Premda se svakako radi o vrijednom i pohvalnom činu, posebno ako se sjetimo tek nekoliko godina starog pokušaja aktualnog ministra da na ovom području istražuje i kopa fosilna goriva, ipak valja spomenuti kako je ostavljen je prostor za zabrinutost zbog džepova područja koja su ostala izvan zaštite parka prirode, ali su zaštićena putem “ekološke mreže”. Prema Zakonu o zaštiti prirode to je “sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki značajnih područja, koja uravnoteženom biogeografskom raspoređenošću značajno pridonose očuvanju prirodne ravnoteže i bioraznolikosti”. U pravilu to se odnosi na područja koja pokriva Natura 2000, a koja su pritom zaštićena europskim direktivama (o pticama i onom o staništima). Međutim, zakon o zaštiti prirode ostavlja mogućnost da se prostori pokriveni ekološkim mrežama također nalaze i unutar strogih rezervata, nacionalnih parkova pa i parkova prirode. Tim više, što jednima i drugima upravljaju javne ustanove. Nadalje, kako stoji u dokumentu naziva Stručna podloga za zaštitu Dinare : “Unutar granica predloženog područja Parka prirode Dinara, potpuno ili dijelom svoje površine, nalazi se ukupno 11 područja ekološke mreže RH (mreže Natura 2000)”, a ipak tek je nekoliko njih ostavljeno izvan granica. Kao što je u javnom savjetovanju primijetila udruga Biom, “pohvalno je što je u Park uključeno i Vrličko polje i tako je pokriveno još jedno područje ekološke mreže. No, područje istočno od Vrličkog polja gdje je kanjonski dio Cetine uzvodno od jezera Peruća do mosta Balek, je izostavljen i formiran je ‘džep’. Nakon izgradnje akumulacija na Cetini je to preostao jedini izvorni kanjon Cetine i nužno ga je zaštititi a i time granice Parka učiniti kompaktnijima.” To nije jedini džep već su iz područja Parka izbačena područja visoravni (Poda) iznad naselja Rumin i Bajagić/Obrovac Sinjski. Nejasno je zašto bi se u granicama Parka formirala takva dva džepa, naročito što su takve granice neusklađene s područjem ekološke mreže.

Predviđene namjene

Ministarstvo u odgovoru udruzi za Bajagić/Obrovac Sinjski kaže tek kako je prostornim planom predviđena drugačija namjena, a za ostale džepove odgovara se kako su područja već zaštićena ekološkom mrežom, dakle na razini Europske unije, u sklopu programa Natura 2000 te uredbama o pticama i staništima. Takve uredbe ograničavaju oblike gospodarske djelatnosti na zaštićenim područjima, ali one nemaju snagu zakona.

Štoviše, da imamo pravo sumnjati u namjere ministarstva prema Dinari, svjedoče i prethodni slični primjeri degradacije zaštićenih područja, ali i manipulacija zaštitom prirode. Na primjer, do prije svega nekoliko godina, u nacionalnim parkovima u Hrvatskoj nije se smjelo ništa graditi, pa se zakon promijenio radi turističkog potencijala Plitvica. Hlapljivost je u tih nekoliko godina dovela do zagađenja tog sedrenog bisera kanalizacijom i apartmanizacijom. Još radikalniji slučaj je jedina hrvatska europska prašuma (poput Durmitora) - Štirovača. Jedna polovica ove šume godinama je bila označena kao strogi rezervat dok se druga polovica iskorištavala za drvnu industriju. O manipulacijama, krađama i zapanjujućoj degradaciji prirode, što zbog legalne i ilegalne sječe drveća, što zbog potkornjaka, mediji već godinama neuspješno pokušavaju pisati. Džepovi u Parku prirode Dinara ostavljaju prostor za sumnju u daljnje namjere prekomjerne gospodarske eksploatacije zaštićenih dijelova prirode.

Izvor: bilten.org